

ФІНАНСОВО-ІНСТИТУЦІЙНА СТРУКТУРА ЕКОНОМІК ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН, УКРАЇНИ ТА РОСІЇ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПРОЦЕСІВ ДОВГОСТРОКОВОГО ІНВЕСТУВАННЯ

КОРНІВСЬКА В. О.

УДК 330.341.2

Корнівська В. О. Фінансово-інституційна структура економік європейських країн, України та Росії в контексті розвитку процесів довгострокового інвестування

У статті обґрунтовано необхідність впровадження довгострокових інвестиційних проектів як фактор подолання бифуркаційного стану світової економіки та формування основ посткризового розвитку. Показано актуальну проблемність пошуку джерел фінансування довгострокових проектів. На основі характеристики фінансово-інституційної структури економік окремих європейських країн, України та Росії доведено адекватність використання банківських механізмів кредитно-інвестиційного фінансування. Обґрунтовано необхідність створення державних цільових фінансово-кредитних установ за прикладом Федеральних агентств в США, головною ціллю яких має бути фінансування пріоритетних секторів економіки шляхом пільгового кредитування.

Ключові слова: фінансові ринки Росії, України та ЄС, посткризове відновлення, довгострокові інвестиції

Рис.: 3. **Табл.:** 5. **Бібл.:** 9.

Корнівська Валерія Олегівна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник відділу економічної теорії, Інститут економіки та прогнозування НАН України (вул. Панаса Мирного, 26, Київ, 01011, Україна)

УДК 330.341.2

UDC 330.341.2

Корнівская В. О. Финансово-институциональная структура экономик европейских стран, Украины и России в контексте развития процессов долгосрочного инвестирования

В статье обоснована необходимость реализации долгосрочных инвестиционных проектов как фактор преодоления бифуркационного состояния мировой экономики и формирования основ посткризисного развития. Показана актуальная проблематичность поиска источников финансирования долгосрочных проектов. На основе характеристики финансово-институциональной структуры экономик отдельных европейских стран, Украины и России доказана адекватность использования банковских механизмов кредитно-инвестиционного финансирования. Обоснована необходимость создания государственных целевых финансово-кредитных учреждений по примеру Федеральных агентств в США, главной целью которых должно быть финансирование приоритетных секторов экономики путем льготного кредитования.

Ключевые слова: финансовые рынки России, Украины и ЕС, посткризисное восстановление, долгосрочные инвестиции.

Рис.: 3. **Табл.:** 5. **Библ.:** 9.

Корнівская Валерия Олеговна – кандидат экономических наук, старший научный сотрудник отдела экономической теории, Институт экономики и прогнозирования НАН Украины (ул. Панаса Мирного, 26, Киев, 01011, Украина)

Kornivska V. O. Financial and Institutional Structure of Economies of European Countries, Ukraine and Russia in the Context of Development of Processes of Long-Term Investing

The article justifies a necessity of realisation of long-term investment projects as a factor of overcoming the bifurcation state of the world economy and formation of foundations of the post-crisis development. It shows the topical problems of the search for the sources of financing long-term projects. On the basis of characteristic of the financial and institutional structure of economies of some European countries and Ukraine and Russia, the article proves adequate use of the banking mechanisms of the credit-investment financing. It justifies a necessity of creation of state target-oriented financial and credit institutions following the example of Federal Agencies in the US, the main goal of which should be financing priority sectors of the economy through concessional lending.

Key words: financial markets of Russia and Ukraine and EU, post-crisis restoration, long-term investing.

Pic.: 3. **Tabl.:** 5. **Bibl.:** 9.

Kornivska Valeriya O. – Candidate of Sciences (Economics), Senior Research Fellow of the Department of Economic Theory, Institute for Economics and Forecasting of NAS of Ukraine (vul. Panasa Myrnogo, 26, Kyiv, 01011, Ukraine)

Актуальним напрямом досліджень як для світового, так і для вітчизняного економічного дискурсу сьогодні є питання виходу з транскризового становища та формування основ посткризового розвитку, спрямованого на досягнення довгострокового економічного зростання [1]. Шляхом виходу з бифуркаційного стану вбачається реалізація довгострокової парадигми економічного розвитку, заснованої на довгострокових інвестиційних проектах як пріоритетному напрямку фінансово-кредитних процесів у глобальній економіці [2].

Сучасні дослідники роблять спроби кількісно оцінити майбутні потреби у фінансуванні та визначити бар'єри, які можуть перешкоджати постачанню довгострокових інвестиційних ресурсів для створення основ майбутнього сталого економічного розвитку. Так, останні дослідження виходять з того, що дев'ять економік, на частку яких проходиться 60% світового ВВП, у 2020 р. будуть потребувати приблизно 18,8 трлн дол. довго-

строкового інвестування (виходячи з того, що в 2010 р. ці економіки потребували 11,7 трлн дол.) [1].

Наскільки достатніми є кошти для реалізації довгострокового інвестування – дуже важко відповісти, адже потенційними постачальниками довгострокових ресурсів у світовій практиці є суверенні фонди, пенсійні фонди, страхові компанії, водночас на сучасному етапі ресурси суверенних фондів пов'язані із забезпеченням збалансованості державних фінансів і покликані підтримувати стабільність бюджетних процесів (так, в азієських економіках кошти від 3 до 4 трлн дол. резервів центральних банків інвестуються в суверенні фонди). Актуальною тенденцією розвитку страхового бізнесу є обережне ставлення до ризикової складової операційної активності, особливо у зв'язку з очікуваннями впровадження нових стандартів Solvency II¹, тому довгостро-

¹ Світові стандарти у сфері страхування.

кове інвестування, що пов'язане зі значними ризиками, може не отримати ресурсів страхового ринку. Отже виникає питання про джерела ресурсів для довгострокового інвестування та фінансові інститути, використання яких є адекватним у контексті реалізації довгострокової парадигми розвитку.

Метою роботи є обґрунтування сегментів фінансових ринків, що будуть найбільш прийнятними в контексті реалізації довгострокової парадигми розвитку в Росії, Україні та ЄС.

У цьому аспекті важливим є використання інституційного підходу, який ґрунтується на існуванні певної фінансової традиції, сталих інвестиційних стереотипів поведінки у визначеному фінансово-інституційному просторі. Так, результатом впливу інституційного фактора на фінансовий розвиток є існування континентальної європейської моделі кредитно-інвестиційних процесів, яка є переважно банківською, та англосаксонської – фондової.

Саме тому, досліджуючи моделі довгострокового інвестування, слід усвідомлювати, що в континентальній Європі, Китаї та переважній більшості країн, що розвиваються, саме банківські установи є головним джерелом фінансування. Водночас кредитування здійснюється в середньостроковому фінансовому горизонті, тому для довгострокових інвестиційних процесів потрібними будуть фінансові інновації, спрямовані на цілі довгострокового економічного зростання, але це повинні бути не фінансові інновації, що домінували на передкризовому етапі розвитку та були спрямовані на додання нормативних обмежень; це мають бути інновації на основі

створення закритих просторів гарантування інвестицій. Розглянемо це питання докладніше.

Загальні дані про стан розвитку фінансового сектора в країнах Європи, Росії та України представлено в таблицях 1 – 5.

Глибина проникнення фінансової індустрії в економічне середовище країни може бути оцінена шляхом розрахунку відношення певних фінансових активів до ВВП. Дані табл. 1 свідчать про істотний вплив банківського кредитування на економічний розвиток країн Єврозони та ЄС в цілому як відображення загальної структури фінансового ринку континентальної Європи, в якій банківська модель інвестиційного процесу домінує на фондовою (про що свідчить стабільне перевищення показника кредитування економіки банками в ВВП (див. табл. 1) над показником капіталізації фондового ринку в ВВП (див. табл. 2)).

З 2005 по 2010 рр. тривало стабільне зростання показника банківських кредитів у ВВП: в ЄС – з 121,8% у 2005 р. до 159,9% у 2010 р.; в Єврозоні – з 121,2% у 2005 р. до 155,8% у 2010 р.

При цьому аналіз європейського фінансового простору та тієї його частини, що представляє ЄС та його складову – Єврозону, свідчить про досить строкату картину (див. дані табл. 3, рис. 1): є лідери банківського кредитування економіки, такі як Кіпр (265,6% ВВП), Ірландія (228,2% ВВП), Данія (208,1% ВВП), Великобританія (205,3% ВВП), Іспанія (203,7% ВВП), Нідерланди (201,9% ВВП), Люксембург (184% ВВП), Португалія (179% ВВП). Є країни з невисоким рівнем банківського кредитування Румунія – 37,3%, Польща – 43,2%, Словаччина 44,7%, Чехія – 50,2%.

Таблиця 1

Обсяги кредитування економіки банками в ВВП (%)

Країна	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Росія	27,9	25,7	22,1	22,5	24,4	23,9	33,7	38,4	39,5
Україна	33,1	31,7	33,2	45,7	61,1	82,1	88,6	79,5	73,4
Єврозона	121,2	122,3	127,3	131,2	138,3	142,8	152,6	155,8	153,5
ЄС	121,8	124,1	127,3	131,2	142,1	148,4	158,2	159,9	156,5
Світ	163,5	162	162	162,2	160,6	155,2	169	167,3	165,4

Джерело: Дані світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://data.worldbank.org/indicator> [3].

Таблиця 2

Капіталізація фондового ринку в ВВП (%)

Рік	Капіталізація фондового ринку в ВВП Єврозони, %	Капіталізація фондового ринку в ВВП Росії, %	Капіталізація фондового ринку в ВВП України, %
2005	62,67522751	71,80628272	29,021848
2006	80,42004748	106,79543	39,813277
2007	84,68174455	115,6416264	78,335751
2008	38,06201673	79,58594596	13,556158
2009	49,60352521	70,45363833	14,331169
2010	51,98747808	67,53034423	28,923602
2011	41,91940572	42,8672779	15,466731

Джерело: на основі даних Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://data.worldbank.org/indicator/CM.MKT.LCAP.CD/countries/RU-UA-XC-EU?display=graph> [4].

Окремі характеристики розвитку банківських систем європейських країн, Росії та України у 2008 – 2010 рр.

Країна	Кредит приватному сектору (% ВВП)	Кількість банківських рахунків на 1000 осіб дорослого населення	Спред між кредитною та депозитною ставкою (%)
Австрія	120,5	1401,2	
Бельгія	94,4		
Фінляндія	89,6		
Франція	109,7		
Германія	109,1		
Іспанія	203,7	801,1	
Ірландія	228,2		
Італія	108,9	1221,2	
Люксембург	184		
Нідерланди	201,9	1762,5	0,2
Португалія	179	2774,9	
Греція	98,6	3799,7	
Словенія	88,6		3,6
Кіпр	265,6		
Мальта	127,6	3561,8	
Словаччина	44,7		2
Естонія	101,8	1925,4	4,7
Швеція	124,3		
Чехія	50,2		4,7
Польща	43,2		
Угорщина	65,2	1027,5	2,7
Данія	208,1		
Латвія	88,1	1230,7	7,1
Літва	66,4		2,2
Великобританія	205,3		
Болгарія	63,7	1988,7	6,2
Румунія	37,3		5,8
Росія	41,3		6
Україна	66	3176,4	6,7
Норвегія		513,6	1,9
Швейцарія	169,6		2,8

Джерело: Global financial development report 2013. – p.15 // Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://siteresources.worldbank.org/EXTGLOBALFINREPORT/Resources/8816096-1346865433023/8827078-1346865457422/GDF_2013_Report.pdf [5].

На рівні цих країн знаходиться Росія – 41,3%. Україна за рівнем фінансової глибини банківського кредитування в економічному середовищі знаходиться попереду Росії – 66% ВВП і на рівні Литви (66,4%) і Угорщини (65,2%).

Кількість банківських рахунків на 1000 осіб дорослого населення з наведених даних в Україні знаходиться на досить високому рівні (3176,4), що близько до показників Греції та Мальти. Водночас в європейських країнах, значно вищих за загальноекономічним рівнем розвитку, показник наявності банківських рахунків нижчий за український (див. дані табл. 3) (так, у високорозвиненій

Норвегії показник наявності банківських рахунків на 1000 осіб – 513,6, в Іспанії – 807,1, в Австрії – 1401, 2).

За рівнем спредів між кредитними та депозитними ставками комерційних банків Україна також знаходилась серед європейських лідерів (6,7%), що свідчить про несталість фінансово-інституційного простору української економіки та його низький рівень розвитку (див. табл. 3).

В умовах боргової кризи та кризи ліквідності в Європі в 2011 р. значення показника кредитування економіки почало падати (див. дані табл. 1 (в ЄС – з 159% ВВП у 2010 р. до 156,5% ВВП у 2011 р., в Єврозоні – з 155,8%

ВВП у 2010 р. до 153,5% ВВП у 2011 р.), що спостерігається на фоні очевидних тенденцій залежності кредитування економіки від рефінансування комерційних банків Центральними банками. Крім того, значною проблемою для європейського банківського простору стало зростання частки кредитів, що не обслуговуюються, – з 1,8% від загального обсягу виданих кредитів у 2007 р. до 6,1% у 2011 р. (дані табл. 4).

Що стосується розвитку фондового сегменту європейського фінансового ринку, то тут ми також бачимо його значну неоднорідність, як і у випадку із банківськими системами європейських країн (див. рис. 2) Виділяються лідери за капіталізацією ринку акцій та сукупною вартістю боргових цінних паперів в ВВП, – це Швейцарія, Данія, Люксембург, Швеція, Великобританія. В той же час є країни, що знаходяться далеко позаду за рівнем капіталізації: це Латвія, Литва, Румунія, Болгарія, Угорщина, Польща, Чехія.

Якщо порівнювати фондові простори європейських країн, Росії та України, то в передкризовому 2006 р. су-

купна капіталізація фондового ринку (КФР) країн Єврозони більше, ніж у 8 разів перевищувала КФР Росії та в 201 раз перевищувала КФР України. У кризовому 2007 р. співвідношення показників капіталізації між країнами Єврозони, Росії та України, дещо зменшилося – до 6 разів та 93 разів відповідно. На етапі загострення кризових тенденцій, коли криза вирувала у світі, КФР Єврозони перевищувала КФР Росії лише в 3,8 раза. Водночас КФР України та сукупна КФР країн Єврозони відрізнялися в 211 разів. У 2009 р. різниця між КФР країн Єврозони та України досягла свого піку: в Єврозоні КФР була в 365 разів більша за українську. У сучасних умовах (дані 2011 р.) КФР Єврозони перевищує КФР Росії в 6,88 разів та України – в 214 разів.

Але якщо проаналізувати фондовий сегмент у контексті окремих країн [6], то ми побачимо, що показник капіталізації фондового ринку Росії навіть у кризовому 2009 р. знаходився на рівні, близькому до найрозвинутіших країн Єврозони (Франції, Німеччині), і сьогодні фондовий сегмент в Росії активно зростає. Що стосується України, то за показником обсягу фондового простору

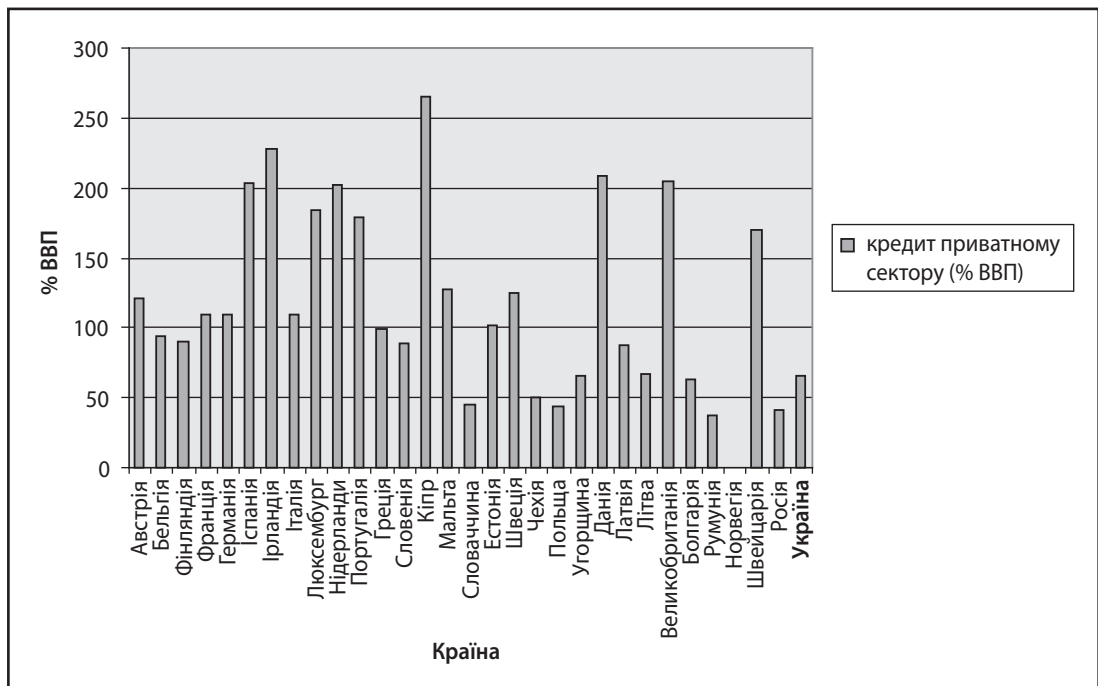

Рис. 1. Загальний обсяг кредитів приватному сектору (% ВВП)

Джерело: побудовано на основі даних Global financial development report 2013. – р.15 // Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://siteresources.worldbank.org/EXTGLOBALFINREPORT/Resources/8816096-1346865433023/8827078-1346865457422/GDF_2013_Report.pdf [5]

Таблиця 4

Кредити, що не обслуговуються (% від загальної суми виданих кредитів)

Країна	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Росія	5,0	3,8	2,6	2,4	2,5	3,8	9,5	8,2	8,0
Україна	28,3	30	19,6	4,0	3,0	3,9	13,7	15,3	15,4
Єврозона	2,8	2,5	2,1	2,5	1,8	2,5	3,6	4,0	5,2
ЄС	2,6	2,3	2,1	2,0	1,8	2,6	4,2	5,6	6,1
Світ	6,3	4,2	3,5	3,1	2,7	3,0	4,2	4,0	

Джерело: Дані світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://data.worldbank.org/indicator> [3].

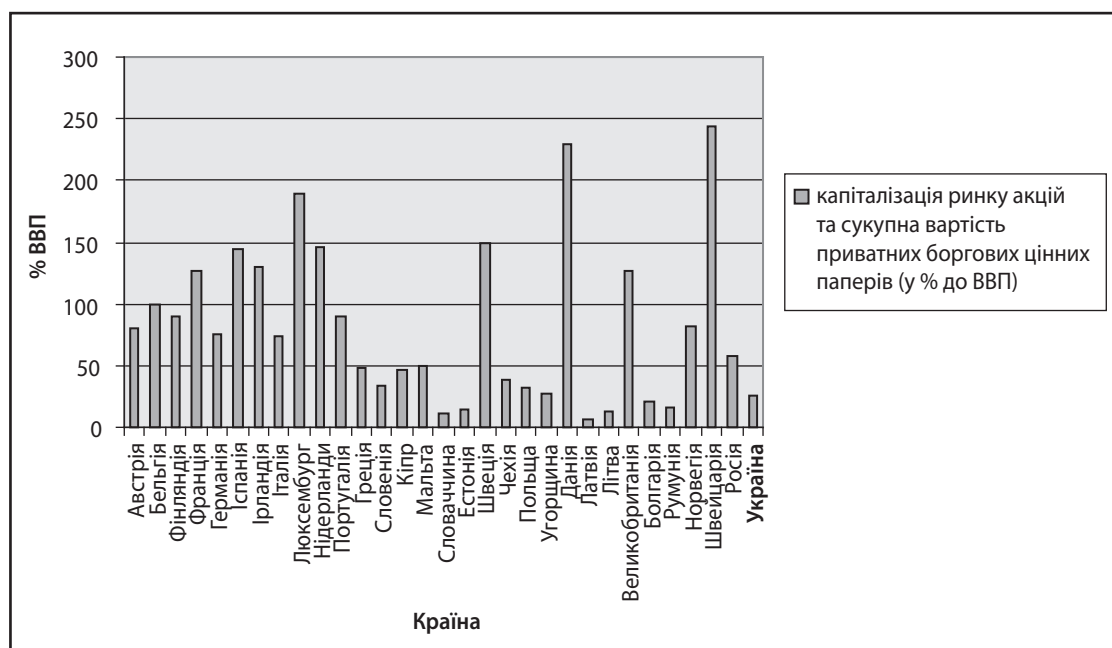

Рис. 2. Капіталізація ринку акцій та сукупна вартість боргових цінних паперів (% ВВП).

Джерело: побудовано на основі даних Global financial development report 2013. – р.15 // Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://siteresources.worldbank.org/EXTGLOBALFINREPORT/Resources/8816096-1346865433023/8827078-1346865457422/GDF_2013_Report.pdf [5].

країни Єврозони її значно обганяють, крім Словаччини, Словенії та Естонії. Якщо ми проаналізуємо темпи зростання/падіння фондових ринків (динаміку капіталізації фондового ринку) країн Єврозони, Росії та України, та побачимо, що європейський фондовий ринок у 2008 р. «падав» значно сильніше, ніж російський, що зумовлено глибокою інтегрованістю фондового ринку Єврозони в глобальну систему фінансових операцій, його значною залежністю від циклів глобальної ліквідності та відсутністю дійових механізмів захисту національних систем від світової фінансової нестабільності. Якщо в 2007 р. відбулося зростання фондового ринку Єврозони до 121% рівня капіталізації попереднього року, то в 2008 р. капіталізація фондового ринку країн Єврозони впала і за рік досягла відмітки лише 49% від попереднього рівня [4] (рис. 3). У Росії в 2008 р. фондовий ринок впав лише на 13% [4]. У 2009 та в 2010 рр. європейський фондовий ринок дещо зростає, тоді як в 2011 р. через боргову кризу

відбулося його чергове падіння. Динаміка капіталізації російського фондового ринку з 2007 р. також не є стабільною, не кажучи вже про Україну, яка демонструвала і демонструє найбільші показники динаміки капіталізації фондового ринку, що перш за все пов'язано із неформованістю, несталою інституційною структурою та значною екзогенною залежністю українського фондового ринку (див. рис. 3).

ВИСНОВКИ

Зважаючи на проведений аналіз, можемо констатувати, що в сучасних умовах для європейських країн та країн з перехідною економікою (у тому числі й для України) характерною буде організація довгострокових інвестиційних проектів саме через банківський сегмент, для європейського фінансового простору це зумовлено значною залежністю фондового сегмента від глобальних трендів і його волатильністю, що є несумісним із розвитком дов-

Таблиця 5

Капіталізація фондового ринку країн Єврозони, Росії та України

Рік	Капіталізація фондового ринку країн Єврозони, млрд дол.	Капіталізація фондового ринку Росії, млрд дол.	Капіталізація фондового ринку України, млрд дол.
2005	6357,3	548,6	25,0
2006	8651,3	1057,2	42,9
2007	10474,6	1503,0	111,8
2008	5154,6	1321,8	24,4
2009	6147,6	861,4	16,8
2010	6276,9	1004,524	39,457
2011	5483,0	796,375	25,558

Джерело: на основі даних Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://data.worldbank.org/indicator/CM.MKT.LCAP.CD/countries/RU-UA-XC-EU?display=graph> [4].

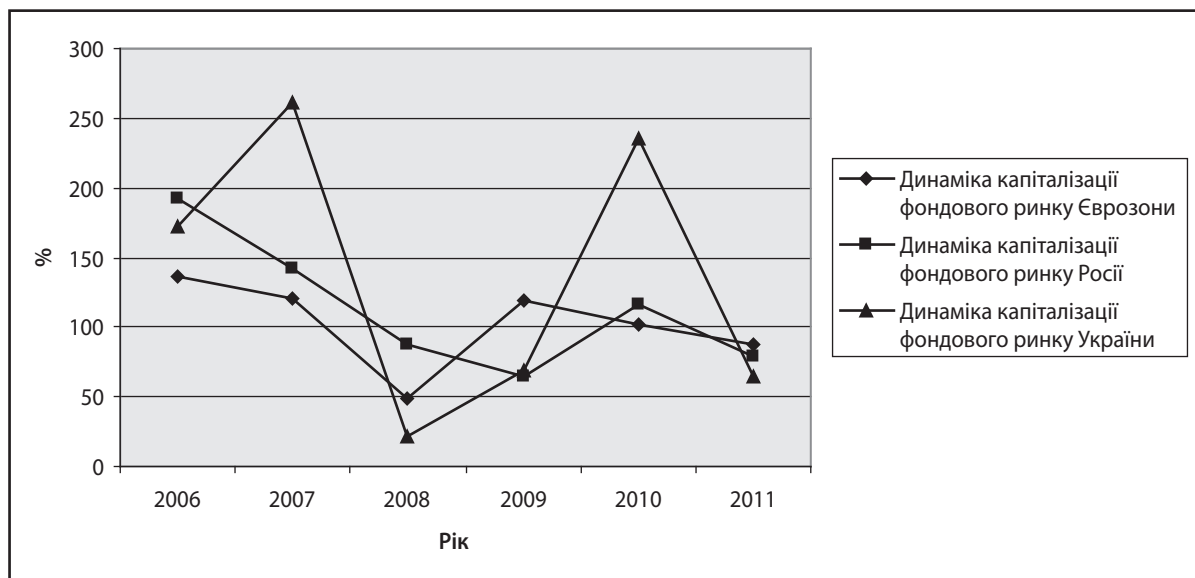

Рис. 3. Динаміка капіталізації фондового ринку країн (%)

Джерело: на основі даних Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://data.worldbank.org/indicator/CM.MKT.LCAP.CD/countries/RU-UA-XC-EU?display=graph> [4].

гострокового інвестування, для України це пов'язано із загальною нерозвиненістю фондового сегмента.

У Росії будуть розвиватися дещо інші тенденції. Коли ми звертаємось до показників співвідношення капіталізації фондового ринку та ВВП, то бачимо розвиток важливих для економіки Росії процесів – зростання рівня капіталізації в ВВП, що означає подолання трансформаційного характеру її фінансового ринку та виходу на шлях сталого розвитку (див. табл. 2). Мається на увазі той факт, що в перехідних економіках завжди домінує боргове фінансування як основний напрям кредитно-інвестиційних процесів. Коли ж економіка долає трансформаційний період розвитку, однією з ознак є зростання фондового сегмента та вихід на світові ринки. Ці тенденції означають стабільний рух Росії до формування Міжнародного фінансового центру (МФЦ), що зумовить диверсифікацію інвестиційних джерел, і можливість використання як банківського, так і фондового інвестування, адже створення МФЦ дасть змогу формувати та адекватно реагувати на тренди розвитку світових фондових ринків.

Зважаючи на триваючу кризову ситуацію в банківському секторі, ініціатором розвитку довгострокової парадигми розвитку в Україні має стати держава, першими довгостроковими інвестиційними проектами повинні бути соціально значущі та інфраструктурні проекти; держава повинна виступати довгостроковим гарантом при реалізації цих проектів. Для фінансування довгострокових інвестиційних проектів банківський сектор має зазнати певних трансформацій: у його системі мають бути сформовані кредитні інституції нового взірця – державні цільові фінансово-кредитні установи за прикладом Федеральних агентств в США [7, с. 54], головною ціллю яких повинно бути фінансування пріоритетних секторів економіки шляхом пільгового кредитування; кошти для фінансування мають бути отримані при емісії боргових цінних паперів (облігацій) цими

фінансово-кредитними інституціями. Розповсюдження облігацій можливо проводити серед населення, для якого інвестиційне вкладення в такі цінні папери стане не тільки розміщенням власних коштів у активи з невисоким ризиком (адже погашення та процентні виплати за цими цінними паперами будуть гарантовані державою), але буде мати важливе соціальне значення – участь у посткризовому відновленні економіки. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Доповідь «Довгострокове інвестування та економічне зростання» // Long-term Finance and Economic Growth [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.group30.org/rpt_65.shtml
2. Корнівська В. О. Сучасні тенденції розвитку глобального економіко-інституційного простору / В. О. Корнівська // Економічна теорія. – 2011. – № 3 – С. 36 – 45.
3. Сайт Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://data.worldbank.org/indicator>
4. Сайт Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://data.worldbank.org/indicator/CM.MKT.LCAP.CD/countries/RU-UA-XC-EU?display=graph>
5. Джерело: побудовано на основі даних Global financial development report 2013. – р. 15 // Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://siteresources.worldbank.org/EXTGLOBALFINREPORT/Resources/8816096-1346865433023/8827078-1346865457422/GDF_2013_Report.pdf [5]
6. Дані ІАССЕРП РАН [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://data.cemi.rssi.ru/iserweb/index.htm>
7. Кидуэлл Д. С. Финансовые институты, рынки и деньги / Д. С. Кидуэлл, Р. Л. Петерсон, Д. У. Блэкуэлл. – С-Пб. : Издательство «Питер», 2000. – 752 с.
8. Evans, G. W., Honkapohja S. «Expectations, Learning and Monetary Policy: An Overview of Recent Research» // Centre For Dynamic Macroeconomic Analysis, Working Paper Series, CDMA 08/02, 2008.

REFERENCES

"Dopovid «Dovhostrokovye investuvannia ta ekonomichne zrostantia» [The report "Long-term investment and economic growth"]. http://www.group30.org/rpt_65.shtml

"Dzherelo: pobudovano na osnovi danykh Global financial development report 2013.– r. 15" [Source: based on data from Global financial development report 2013. – 15]. http://siteresources.worldbank.org/EXTGLOBALFINREPORT/Resources/8816096-1346865433023/8827078-1346865457422/GDF_2013_Report.pdf [5].

"Dani IASSEP RAN" [These IASSEP RAS]. <http://data.cemi.ru/isepweb/index.htm>

Evans, G. W., and Honkapohja, S. "Expectations, Learning and Monetary Policy: An Overview of Recent Research". *Centre For Dynamic Macroeconomic Analysis, Working Paper Series, CDMA 08/02*, 2008. 2008.

Kornivska, V. O. "Suchasni tendentsii rozvytku hlobalnoho ekonomiko-instytutsiinoho prostoru" [Modern trends in global economic and institutional space]. *Ekonomichna teoriia*, no. 3 (2011): 36-45.

Kiduell, D. S., Peterson, R. L., and Blekuell, D. U. *Finansovyie instituty, rynki i dengi* [Financial institutions, markets and money]. St. Petersburg: Piter, 2000.

Sait Svitovoho banku. <http://data.worldbank.org/indicator>
Sait Svitovoho banku. <http://data.worldbank.org/indicator/CM.MKT.LCAP.CD/countries/RU-UA-XC-EU?display=graph>

УДК 330.101.541:336.153.2

МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК

АЛЕКСАНДРОВА М. М.

УДК 330.101.541:336.153.2

Александрова М. М. Моделирование влияния фискальной политики на экономический рост

У статті охарактеризовано макроекономічну модель, що описує динаміку впливу фискального навантаження на економічний розвиток України. На основі статистичних даних за 2000 – 2012 рр. розраховано параметри моделі. Проаналізовано фискальне навантаження України: його оптимальний рівень для економічного розвитку країни складає 19,29% ВВП. Проведено оцінку і співставлення розрахунків податкового навантаження, прослідковано його динаміку, здійснено порівняльну оцінку з аналогічними показниками розвинутих країн світу. Проаналізовано перспективи застосування запропонованого підходу для прогнозування розвитку національної економіки.

Ключові слова: фискальна політика, економічний розвиток, державне регулювання, фискальне навантаження.

Рис.: 1. **Табл.:** 3. **Формул.:** 5. **Бібл.:** 18.

Александрова Марія Миколаївна – аспірантка, кафедра макроекономіки та державного управління, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03068, Україна)

E-mail: aleksandrovam@ukr.net

УДК 330.101.541:336.153.2

Александрова М. М. Моделирование влияния фискальной политики на экономическое развитие

В статье охарактеризована макроэкономическая модель, описывающая динамику влияния фискальной нагрузки на экономическое развитие Украины. На основе статистических данных за 2000 – 2012 гг. рассчитаны параметры модели. Проанализирована фискальная нагрузка Украины: ее оптимальный уровень для экономического развития страны составляет 19,29% ВВП. Проведены оценка и сопоставление расчетов налоговой нагрузки, прослежена ее динамика, осуществлена сравнительная оценка с аналогичными показателями развитых стран мира. Проанализированы перспективы применения предложенного подхода для прогнозирования развития национальной экономики.

Ключевые слова: фискальная политика, экономическое развитие, государственное регулирование, фискальная нагрузка.

Рис.: 1. **Табл.:** 3. **Формул.:** 5. **Библ.:** 18.

Александрова Мария Николаевна – аспирантка, кафедра макроэкономики и государственного управления, Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана (пр. Победы, 54/1, Киев, 03068, Украина)

E-mail: aleksandrovam@ukr.net

UDC 330.101.541:336.153.2

Aleksandrova M. M. Modelling Influence of Fiscal Policy upon Economic Development

The article characterises a macro-economic model, which describes dynamics of influence of fiscal load upon economic development of Ukraine. Parameters of the model are calculated on the basis of statistical data for 2000 – 2012. The article analyses fiscal load of Ukraine: its optimal level for economic development of the country is 19.29% of GDP. It assesses and compares calculations of the taxation load, traces its dynamics and compares results with analogous indicators of the developed countries of the world. It analyses prospects of application of the proposed approach for forecasting development of the national economy.

Key words: fiscal policy, economic development, state regulation, fiscal load.

Pic.: 1. **Tabl.:** 3. **Formulae:** 5. **Bibl.:** 18.

Aleksandrova Mariya M. – Postgraduate Student, Department of Macroeconomics and Public Administration, Kyiv National Economic University named after V. Getman (pr. Peremogy, 54/1, Kyiv, 03068, Ukraine)

E-mail: aleksandrovam@ukr.net

Дієвість і стійкість фискальної системи як основи досягнення збалансованості державних фінансів, акумулювання ресурсного потенціалу для забезпечення фінансової стабільності економічного розвитку в цілому формується через закріплення у нормативно-правовій базі механізмів державного управління. Актуальність дослідження впливу фискальної політики на економічний розвиток обумовлена поглибленням бю-

джетних проблем через: зростання державних витрат і недостатність доходів бюджету; уповільнення темпів економічного зростання; нарощення внутрішніх і зовнішніх державних і корпоративних боргів; відсутність належної системи попередження утворення ризиків і загроз у бюджетноподатковій сфері та інших фінансових сферах, а також нестачу фінансових ресурсів для здійснення заходів з пом'якшення їх впливу на економічну стабільність